

Методичні рекомендації щодо викладання предметів морального спрямування у 2021/2022 навчальному році

Відповідно до Стратегії національно-патріотичного виховання, затвердженої Указом Президента України від 18 травня 2019 р. № 286, формування активної громадянської позиції, утвердження національної ідентичності громадян на основі духовних цінностей Українського народу, а також розвиток духовності і моральності у суспільстві, визначаються як одна з актуальних потреб у сфері національно-патріотичного виховання.

Згідно із Стратегією, духовно-моральне виховання є однією з основних складових національно-патріотичного виховання, а впровадження навчальних дисциплін морального спрямування як основи формування особистості та підґрунтя для національно-патріотичного виховання, залучення дітей і молоді до участі у заходах із духовно-морального виховання зазначені як одні з основних напрямів досягнення мети Стратегії.

Вивчення предметів морального спрямування в 2021/2022 н. р. здійснюватиметься відповідно до державних стандартів освіти, що визначають вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей здобувачів освіти.

Натепер Міністерством рекомендовано декілька програм, перелік яких розміщено на сайті Інституту модернізації змісту освіти.

Навчальна та методична література також зазначена у «Переліках навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих Міністерством освіти і науки України», що розміщені на офіційному вебсайті МОН(Лист МОН України від 09.08.2021 № 1/9-404 «Про переліки навчальної літератури та навчальних програм, рекомендованих Міністерством освіти і науки України для використання в освітньому процесі закладів освіти у 2021/2022 навчальному році»).

Під час підготовки вчителів до уроків рекомендовано використовувати періодичні фахові видання, зокрема християнський духовно-просвітницький часопис «Слово вчителю».

Викладання предметів духовно-морального спрямування в закладах загальної середньої освіти відбувається за умови письмової згоди батьків та за наявності підготовленого вчителя. При цьому просимо враховувати ситуацію,

коли не всі діти відвідують зазначені курси. У такому випадку ці уроки повинні бути в розкладі першим або останнім уроком.

Розв'язання завдань духовно-морального виховання сучасною системою освіти пов'язано з діяльністю та особою вчителя, який згоден стати духовним наставником дитини. Духовно-моральну особистість може сформувати тільки особа з високим рівнем сформованості духовно-моральних цінностей, високою культурою. Підготовка вчителів предметів духовно-морального спрямування здійснюється в навчальних закладах (Національний університет «Острозька академія», Український католицький університет, Державний вищий навчальний заклад «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України, обласних інститутах післядипломної педагогічної освіти). Отже, викладати предмети духовно-морального спрямування можуть вчителі закладів освіти, які мають педагогічну освіту та документ про проходження відповідної курсової підготовки. Проте недостатньо одного навчання на курсах, педагог має свідомо прагнути власного духовного росту та здійснювати допомогу здобувачам освіти в їхньому духовному становленні: глибше зрозуміти себе; свою приналежність – в родині, роді, професії, Вітчизні, віднайти власний шлях до власного «Я», жити так, щоб вміти розрізняти шари людського життя – фізичний, душевний і духовний. Педагог має допомогти своїм вихованцям знайти способи залучення до національної духовної традиції; фольклору, архітектури, мистецтва, філософії; усвідомити радість буття та неповторність кожного дня.

Для належного підвищення кваліфікації учителів, обміну досвідом, підвищення якості викладання можуть бути створені районні (міські) методичні об'єднання учителів, творчі групи, кабінети, духовні світлиці тощо.

Зважаючи на актуальність педагогіки партнерства у сучасній шкільній реформі, доцільним є проведення у рамках духовно-морального виховання здобувачів освіти годин спілкування за участю учнів, їхніх батьків і педагогів.

Актуальною стає тісна взаємодія між закладами освіти та громадами в освітній діяльності з метою не втратити спадку християнської педагогіки. Оскільки особистість не може творитись самотійно, громада є тією об'єднувальною ланкою, яка координує та організовує чітку роботу на шляху виховання на моральних принципах підростаючого покоління.

Педагоги, що викладають даний предмет, мають право на розробку та реалізацію власних дидактичних матеріалів для навчальних тем у рамках програми.

Рекомендуємо впроваджувати інтегровані заняття з предметів духовно-морального спрямування до змісту навчальних дисциплін (література, мова, історія, біологія, хімія, фізика, астрономія, географія, трудове навчання, предметів художньо-естетичного циклу). Головною метою інтегрованих уроків має бути не виклад максимального обсягу інформації, а формування цілісної картини світу та підвищення пізнавального інтересу здобувачів освіти. Інший напрям інтеграції християнських цінностей в освітній процес НУШ є констатація християнських поглядів учених. Рекомендуємо наводити їх вислови щодо християнської віри чи приклади діяльності, які виражають християнський світогляд.

«Я пізнаю світ із Суперкнигою» — це інноваційний навчально-методичний комплект, розрахований на підготовку дітей до знайомства з біблійними словом і християнськими цінностями в актуальному для сучасних дітей форматі сприйняття світу й довкілля. Гриф Міністерства освіти і науки України (схвалено для використання в навчальних закладах «Інститут модернізації змісту освіти МОН України 22.10.2018 № 22.1/12-Г-936) дозволяє використовувати повний навчально-методичний комплект у початковій і основній школі в класній, позакласній і позашкільній роботі. Навчально-методичний комплект «Я пізнаю світ із Суперкнигою» містить матеріали: 1) методична розробка «Зустрічі в Клубі Суперкниги», 2) посібник для творчості «СуперСаморобки», 3) методична розробка «Табір Суперкниги. Рятівники», 4) аудіовізуалізовані матеріали «Суперкнига», які побудовані на прикладах біблійних оповідань для дітей шкільного віку. Викладачам предметів духовно-морального спрямування цей комплект рекомендуємо для використання як додатковий до уроків морального виховання, для проведення позакласних і позашкільних занять.

Рекомендуємо активізувати участь педагогів та здобувачів освіти у різноманітних конкурсах, виставках, форумах, презентаціях, олімпіадах, турнірах, семінарах, круглих столах і т. ін. із предметів духовно-морального спрямування, зокрема у Всеукраїнській олімпіаді «Юні знавці Біблії», всеукраїнських конкурсах «Учитель року з предметів духовно-морального спрямування» та «Знавці Біблії», Всеукраїнському турнірі юних філософів та релігієзнавців.

Предмети морального спрямування слід викладати в тісній співпраці з батьками, інформувати батьківську громадськість про особливості даного предмету.

Вивчення предметів духовно - морального спрямування, сприяє загальному зростанню ролі моралі в житті суспільства та подоланню

міжконфесійних протиріч. Варто особливо підкреслити, що предмети морального спрямування, відповідно до чинних документів України, мають бути зорієнтовані в першу чергу на етичний складник і бути доступними для здобувачів освіти будь-якого світогляду.

методист центру

виховної роботи, захисту прав дитини

та громадянської освіти ТОКІППО

Лілія Мудрик